

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego (234202)

Źródło: <https://pixabay.com/en/people-man-adult-nude-hand-3120717> [dostęp: 10.07.2018].

Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	5
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Planowanie realizacji zajęć opiekuńczo-wychowawczo edukacyjnych dla małego dziecka	9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Realizowanie działań opiekuńczo-wychowawczo- -edukacyjnych zgodnie z etapami rozwoju dziecka	10
3.4. Kompetencje społeczne	11
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu	12
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego 234202

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Niania
- Opiekun dziecięcy
- Opiekunka dziecięca
- Nauczycielem punktu przedszkolnego
- Nauczycielem zespołu wychowania przedszkolnego.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 2342 Early childhood educators.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe), źródeł internetowych oraz wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011–2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Katarzyna Ewa Sztenbart – Miejski Zespół Żłobków w Łodzi. Żłobek nr 17, Łódź.
- Katarzyna Gruszka – Publiczna Szkoła Podstawowa nr 7 im. Kazimierza Pułaskiego, Radom.
- Halina Zwolska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Joanna Tomczyńska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Halina Dziura – Szkoła Podstawowa im. Jana Pocka w Markuszowie, Markuszów.
- Marta Polanowska – Zespół Szkół Medycznych w Brzegu, Brzeg.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Mirosław Górczyński – Forum Związków Zawodowych, Branża Nauki i Oświaty, Warszawa.
- Monika Koczańska – Przedszkole Publiczne nr 24 w Radomiu, Radom.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r., korekta 2025 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego pielęgnuje, wychowuje, edukuje małe dzieci oraz zapewnia warunki do ich wszechstronnego rozwoju.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego sprawuje opiekę wychowawczo-edukacyjną⁵, dba o bezpieczeństwo powierzonych dzieci, pielęgnuje je oraz czuwa nad ich prawidłowym rozwojem fizycznym, emocjonalnym, intelektualnym i społecznym. Wspomaga rozwój małego dziecka. Tworzy warunki do samodzielności i kształtowania jego autonomii². Jednocześnie wspomaga umiejętność dokonywania wyborów, podejmowania decyzji, tworzenia relacji wymiany i wzajemności z innymi (dziecko–dziecko, dziecko–dorosły). Potrafi budować atmosferę szacunku, zaufania, bezpieczeństwa i respektowania indywidualnego rytmu życia dziecka. Nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego towarzyszy dziecku w rozwoju¹¹, a w swojej pracy przestrzega praw dziecka oraz etyki.

Sposoby wykonywania pracy

Nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego w swojej pracy:

- wykorzystuje różnorodne formy i metody pracy opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnej,
- komunikuje się z rodzicami/prawnymi opiekunami⁶ w celu stworzenia jak najlepszych warunków do prawidłowego funkcjonowania małego dziecka,
- wykonuje zabiegi pielęgnacyjne małego dziecka,
- wychowuje małe dziecko poprzez stwarzanie warunków do swobodnie podejmowanej przez dziecko aktywności,
- prowadzi dokumentację zgodnie z obowiązującymi przepisami.

WAŻNE:

Małe dziecko wymaga refleksyjnego wychowawcy⁹, który go nie zdominuje, ale da możliwość działania, popełniania błędów, a jego wiedza i umiejętności będą wspierać rozwój dziecka.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego wykonuje pracę w miejscu zatrudnienia (żłobki, przedszkola, domy małego dziecka, domy prywatne, placówki opiekuńczo-wychowawcze i in.), organizuje zajęcia zarówno w pomieszczeniach zamkniętych, np. kąciakach i salach zabaw, jak i na świeżym powietrzu.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego stosuje w pracy m.in.:

- środki pielęgnacyjne,
- bezpieczne i adekwatne do potrzeb wiekowych zabawki i pomoce edukacyjne,
- materiały plastyczne (bibuła, papier, kredki, farby, plastelina i in.),
- materiały naturalne (piasek, woda, kamienie, szyszki, liście i in.),
- zapewnia kontakt z przyrodą,
- stosuje różne formy aktywności twórczej w dziedzinie: tańca, śpiewu, muzyki, teatru, literatury, sztuki.

Organizacja pracy

Praca w zawodzie **nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego** ma charakter zadaniowy, a osoba go wykonująca zazwyczaj sama podejmuje decyzje. Sama decyduje o czasie, sposobie i różnorodności wykorzystywanych pomocy, form i metod pracy podczas organizowania zabaw i aktywności dziecka. Wychowawcę małego dziecka obowiązują stałe godziny pracy w placówkach, w których dzieci pozostają określoną liczbę godzin w ciągu dnia. W opiece całodobowej pracuje w systemie zmianowym, także w dni wolne od pracy i święta. W opiece domowej czas pracy dostosowany jest do godzin przebywania rodziców poza domem.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego narażony jest na:

- hałas,
- okresową wymuszoną pozycję ciała: pochylanie i skręcanie tułowia, klęczenie, kucanie, długie stanie.

Choroby zawodowe to:

- przewlekłe choroby narządu głosu,
- choroby zakaźne,
- choroby pasożytnicze albo ich następstwa.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- dobra ogólna sprawność fizyczna,
- sprawność narządów równowagi,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,

- sprawność zmysłu dotyku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- rozróżnianie barw, odróżnianie kolorów i ich odcieni,
- zmysł równowagi,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- odczuwanie pozycji i ruchu ciała,
- szybki refleks,
- spostrzegawczość,
- zręczność rąk i palców;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- odporność emocjonalna,
- zdolność współdziałania,
- zdolność koncentracji uwagi,
- dobra pamięć i łatwość wypowiadania się w mowie lub w piśmie,
- podzielność uwagi i rozumowanie logiczne,
- wyobrażenia i myślenie twórcze,
- uzdolnienia artystyczne, np. gra na instrumencie, malowanie, rysowanie, taniec;

w kategorii cech osobowościowych

- odpowiedzialność,
- zaangażowanie w rozwiązywanie problemów,
- motywacja do osiągnięcia celów,
- asertywność,
- wrażliwość,
- empatia,
- predyspozycje do pracy w szybkim tempie i sytuacjach nieprzewidywalnych,
- inicjatywność, samokontrola, samodzielność i dokładność,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- zdolność dostosowywania się do różnych sytuacji,
- odporność emocjonalna,
- wytrwałość i cierpliwość.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego musi być sprawny fizycznie, odporny emocjonalnie i zdrowy psychicznie. Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu są: znaczne zaburzenia sprawności ruchowej, nosicielstwo chorób zakaźnych, epilepsja, poważne wady wymowy, zaburzenia i choroby psychiczne.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego powinien posiadać wykształcenie wyższe pedagogiczne I lub II stopnia.

Może również posiadać wykształcenie wyższe innych kierunków lub studia podyplomowe na kierunku lub specjalności: wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, wspomaganie rozwoju dzieci w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej w żłóbkach i przedszkolach, edukacja prorozwojowa, pedagogika małego dziecka, psychologia dziecięca, psychologia wspierania rozwoju i kształcenia, psychologia wychowawcza, którego program obejmuje zagadnienia związane z opieką nad małym dzieckiem lub jego rozwojem.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego** wymagany jest:

- dyplom ukończenia studiów pedagogicznych, co najmniej I stopnia, ze specjalnością opiekuńczo-wychowawczą lub
- świadectwo ukończenia studiów podyplomowych, tematycznie związanych z wychowaniem małego dziecka.

Do pracy w zawodzie nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego nie są wymagane dodatkowe uprawnienia.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego, aby podwyższać swoje kompetencje i zdobywać kwalifikacje zawodowe, może:

- ukończyć dodatkowe kursy specjalistyczne dla opiekuna i wychowawcy małego dziecka,
- po uzupełnieniu wymaganych kwalifikacji pedagogicznych pracować jako nauczyciel przedszkola lub nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, zdobywać kolejne stopnie awansu zawodowego nauczyciela,
- doskonalić umiejętności, uczestnicząc w branżowych szkoleniach, konferencjach, seminariach i warsztatach tematycznych dotyczących opieki nad małym dzieckiem.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie nie ma systemowych rozwiązań potwierdzania kompetencji osób pracujących w zawodzie nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Nauczyciel przedszkola	234201
Opiekunka dziecięca ^S	325905
Opiekunka dziecięca domowa (niania)	531104
Opiekunka w żłobku/klubie dziecięcym	531107
Dzienny opiekun małego dziecka	531108
Opiekunka domowa	532201

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Zapewnianie warunków do wszechstronnego i harmonijnego rozwoju małego dziecka.
- Z2 Dobieranie różnych form i metod pracy opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnej.
- Z3 Komunikowanie się z rodzicami/prawnymi opiekunami w celu stworzenia jak najlepszych warunków do prawidłowego funkcjonowania małego dziecka.
- Z4 Towarzyszenie małemu dziecku w zabawie z zachowaniem jego autonomii.
- Z5 Sprawowanie opieki oraz pielęgnowanie małego dziecka.
- Z6 Dostosowywanie metod pracy w zależności od potrzeb dzieci.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Planowanie realizacji zajęć opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnych dla małego dziecka

Kompetencja zawodowa Kz1: Planowanie realizacji zajęć opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnych dla małego dziecka obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Zapewnianie warunków do wszechstronnego i harmonijnego rozwoju małego dziecka	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Działalność instytucji i placówek działających na rzecz małego dziecka; - Podstawowe akty prawne regulujące pracę opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjną; <u>Podstawy psychologii rozwojowej i wychowawczej</u>⁷; <u>Zasady komunikacji interpersonalnej</u>¹²; - Zasady wychowania i współżycia społecznego; - Sposoby rozwiązywania konfliktów; - Dokumentację pracy opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnej; - Zasady prowadzenia dokumentacji; - Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie opieki nad dziećmi.	- Współpracować z pracownikami instytucji i placówek działających na rzecz małego dziecka; - Stosować podstawowe akty prawne regulujące pracę opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjną; - Planować i organizować zajęcia indywidualne i grupowe; - Wykorzystywać umiejętności komunikacji interpersonalnej; - Przygotowywać sale i materiały do pracy; - Rozwiązywać w sposób konstruktywny konflikty pomiędzy dziećmi; - Prowadzić dokumentację zgodnie z obowiązującymi przepisami; - Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie opieki nad małym dzieckiem.

Z2 Dobieranie różnych form i metod pracy opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Podstawy pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej; - Rodzaje oddziaływań wychowawczych i edukacyjnych; <u>Metody oddziaływań wychowawczych</u>⁴; - Zasady współpracy pielęgniarki, położnej, pedagoga, psychologa, logopedy w ramach zespołu wielospecjalistycznego.	- Oceniać efekty pracy poprzez refleksję nad własną praktyką; - Weryfikować oddziaływania wychowawcze i edukacyjne w zależności od potrzeb i zgodnie z najnowszą wiedzą; - Dobierać i stosować w praktyce różne metody oddziaływań wychowawczych; - Współpracować z zespołem wielospecjalistycznym.

Z3 Komunikowanie się z rodzicami/prawnymi opiekunami w celu stworzenia jak najlepszych warunków do prawidłowego funkcjonowania małego dziecka	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady budowania zaufania w kontaktach z rodzicami/prawnymi opiekunami; • Formy współpracy z rodzicami/prawnymi opiekunami; • Sposoby zapoznawania dziecka z otaczającym światem; • Elementy kultury regionalnej.	• Planować współpracę z rodzicami/prawnymi opiekunami; • Prowadzić zebrania i konsultacje z rodzicami/prawnymi opiekunami; • Konsultować z rodzicami/prawnymi opiekunami celebrowanie świąt, obyczajów i tradycji; • Celebrować z dziećmi święta i obyczaje regionalne we współpracy z rodzicami/prawnymi opiekunami i instytucjami środowiskowymi; • Prowadzić otwarte zajęcia aktywizujące, animacyjne wspólne dla dzieci i rodziców/prawnych opiekunów; • Prowadzić dokumentację dotyczącą współpracy z rodzicami/prawnymi opiekunami, pracownikami instytucji i placówek.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Realizowanie działań opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnych zgodnie z etapami rozwoju dziecka

Kompetencja zawodowa Kz2: Realizowanie działań opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnych zgodnie z etapami rozwoju dziecka obejmuje zestaw zadań zawodowych Z4, Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z4 Towarzyszenie małemu dziecku w zabawie z zachowaniem jego autonomii	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady podmiotowego traktowania dziecka w procesie oddziaływań opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnych; • Metody i sposoby rozbudzania zainteresowań; • Zasady wychowania i współżycia społecznego; • Zaburzenia zachowania okresu wczesnego dzieciństwa i ich uwarunkowania; • Zasady komunikacji interpersonalnej w kontakcie z dzieckiem.	• Rozbudzać zainteresowania kulturą (książką, rysunkiem, śpiewem, tańcem); • Rozwijać zainteresowania przyrodą (ogródek, park, spacer po okolicy); • Zapoznawać dzieci ze środowiskiem lokalnym (poznawanie najbliższej okolicy, zasady poruszania się po drodze, bezpieczeństwo na placach zabaw itp.); • Organizować spotkania dzieci z przedstawicielami różnych zawodów; • Eliminować z otoczenia przedmioty niebezpieczne dla małego dziecka; • Wspomagać rozwój dziecka w zabawie z poszanowaniem jego autonomii; • Wspierać dziecko w radzeniu sobie z trudnościami i frustracjami; • Rozpoznawać charakter trudności przeżywanych przez dziecko; • Nazywać stany emocjonalne dziecka i pomagać mu w ich rozumieniu;

	• Rozpoznawać i reagować na zaburzenia zachowania i nieprawidłowości rozwojowe; • Wskazywać dziecku jego zachowania niepożądane lub niezgodne z normami społecznymi i korygować je; • Wspierać dziecko w podejmowaniu samodzielnych działań; • Nawiązywać kontakt z dzieckiem na poziomie komunikacji werbalnej i niewerbalnej.
--	--

Z5 Sprawowanie opieki oraz pielęgnowanie małego dziecka

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• <u>Standardy prawne opieki nad dzieckiem</u>¹⁰; • Metody pielęgnowania dziecka; • Objawy stosowania przemocy wobec dziecka; • Zasady udzielania <u>pomocy przedmedycznej</u>⁸.	• Informować dziecko o zabiegach pielęgnacyjnych; • Przewijać, przebierać dziecko; • Rozpoznawać i reagować na objawy stosowania przemocy wobec dziecka; • Aktywizować dziecko w <u>czynnościach samoobsługowych</u>³; • Udzielać pomocy przedmedycznej.

Z6 Dostosowywanie metod pracy w zależności od potrzeb dzieci

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Etapy rozwoju dziecka w aspekcie fizycznym, psychicznym i społecznym; • Formy i metody pracy edukacyjnej z małym dzieckiem; • Możliwe potrzeby dziecka i stosowane formy wsparcia; • Rodzaje zabaw i zajęć indywidualnych i grupowych; • Rodzaje środków artystycznych (plastyczne, muzyczne, teatralne, utwory literackie).	• Obserwować i oceniać rozwój psychiczny i fizyczny dziecka; • Pobudzać i ukierunkowywać <u>aktywność psychofizyczną dziecka</u>¹ odpowiednio do etapu rozwoju; • Rozpoznawać i odpowiadać na potrzeby dzieci; • Dobierać i stosować metody wychowawcze odpowiednio do etapu rozwoju dziecka; • Prezentować osiągnięcia i umiejętności dzieci; • Animować i dostosowywać zabawy do możliwości intelektualnych i rozwojowych oraz potrzeb i zainteresowań dzieci; • Dobierać rodzaje zabaw i środków artystycznych do zaplanowanych i realizowanych metod pracy; • Dobierać odpowiednie formy i metody pracy w zależności od potrzeb wychowanka; • Stosować różne środki wyrazu artystycznego (plastyczne, muzyczne, teatralne, literackie); • Prowadzić zabawy i zajęcia indywidualne i grupowe.

3.4. Kompetencje społeczne

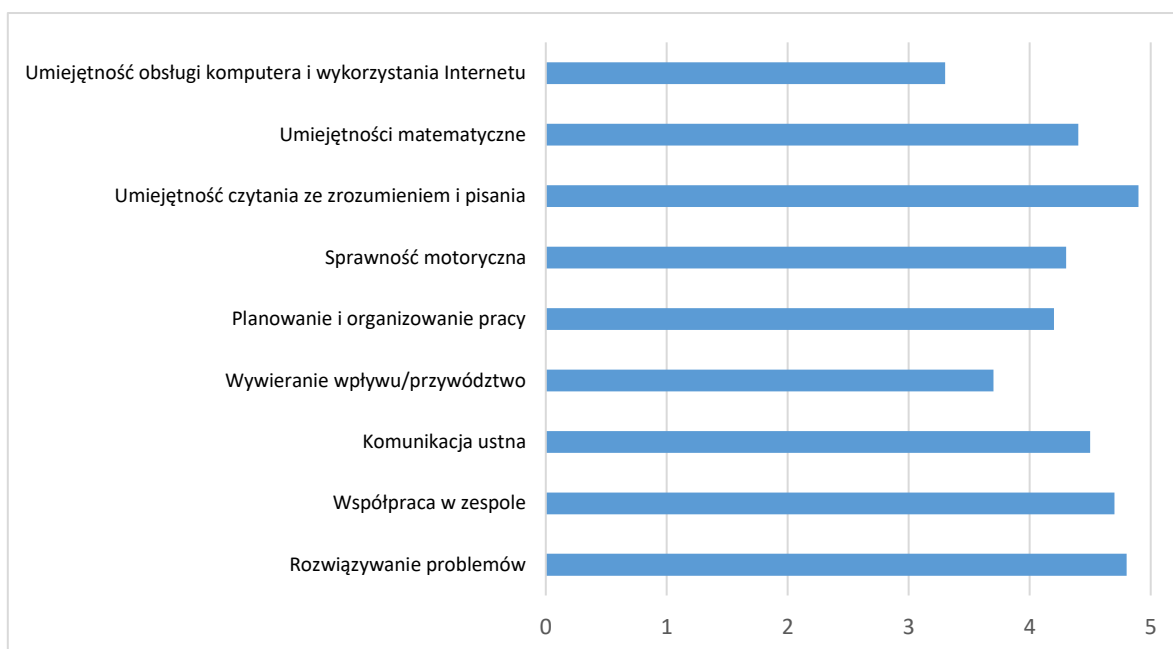
Pracownik w zawodzie **nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki własnych działań wychowawczo-opiekuńczo-edukacyjnych z małym dzieckiem i podjętych decyzji.
- Kulturowania i upowszechniania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy, środowisku rodzinnym dziecka i społeczności lokalnej.
- Podejmowania samodzielnie decyzji dotyczących organizacji pracy z dzieckiem.
- Oceniania swojego działania zawodowego oraz zespołu wielospecjalistycznego, w którym uczestniczy.
- Doskonalenia kompetencji własnych w celu podnoszenia standardu jakości opieki nad wychowaniem małego dziecka.
- Kierowania się zasadami etyki zawodowej, w tym przestrzegania zasad uczciwości, rzetelności, poufności.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

– Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>

- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego może pracować w różnych miejscach:

- żłobkach,
- klubach dziecięcych,
- przedszkolach,
- domach małego dziecka,
- pogotowiach opiekuńczych,
- sanatoriach,
- dziecięcych oddziałach szpitalnych,
- hospicjach,
- środowiskowych domach dziecka,
- domach prywatnych,
- placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- punktach przedszkolnych,
- zespołach wychowania przedszkolnego.

Miejscem zatrudnienia nauczyciela innych form wychowania przedszkolnego mogą być również:

- duże placówki handlowe,
- hotele,
- pensjonaty,
- domy wczasowe,

oferujące rodzicom czasową opiekę nad dziećmi.

Nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego może również prowadzić własną firmę specjalizującą się w działalności opiekuńczo-wychowawczej i edukacyjnej.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy na portalu **ePraca**:

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 25.06.2025]:

<https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>
<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Kształcenie w zawodzie **nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego** oferują w ramach studiów I i II stopnia oraz studiów podyplomowych:

- uniwersytety,
- państwowe i prywatne uczelnie wyższe,
- akademie.

Szkolenie

Szkolenia i kursy oferują uczelnie prywatne i państwowe w formie stacjonarnej jak i on-line, instytucje edukacyjne, np. Ośrodki Doskonalenia i Doradztwa Zawodowego oraz Centra Kształcenia Dorosłych.

Są to np.:

- szkolenie na opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym,
- kursy opiekun i wychowawca małych dzieci,
- trening kompetencji opiekuna wychowawcy małego dziecka.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp:26.06.2025]:

Szkolnictwo wyższe:

Wybierz studia portal informacyjny: www.wybiezstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

Ministerstwo Edukacji Narodowej; Kształcenie zawodowe i uczenie się przez całe życie:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe-i-uczenie-sie-przez-cale-zycie>Ośrodek Rozwoju

Edukacji: <https://ore.edu.pl/2017/02/ksztalcenie-zawodowe/>

Związek Rzemiosła Polskiego: <http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ore.edu.pl/2017/02/ksztalcenie-zawodowe/>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego** jest zróżnicowane i zależy od takich czynników jak: staż pracy, wykształcenie, rodzaj instytucji (firmy), województwo, zakres powierzonych zadań.

Poziom wynagrodzenia na ogół zależy od:

- wykształcenia,
- doświadczenia zawodowego,
- stażu pracy,
- rodzaju instytucji,

- rodzaju, formy zatrudnienia (instytucja, osoba prywatna),
- regionu zatrudnienia.

W niektórych instytucjach w większych miastach pracujący w zawodzie mogą otrzymywać dodatkowe bonusy pozapłacowe (np. ubezpieczenie na życie NNW czy dofinansowanie wybranego przez siebie szkolenia).

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z polecanych źródeł danych.

Polecane źródła danych [dostęp: 26.06.2025]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **nauczyciel innych form wychowania przedszkolnego** może pracować osoba, możliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z chorobami narządu wzroku (04-O) – jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia,
- z chorobami słuchu: słabosłyszcząca (03-L) – jeśli objawy choroby ustępują po zastosowaniu aparatu słuchowego lub implantu,
- z chorobami układu oddechowego i krążenia (07-S) – pod warunkiem zapewnienia możliwości elastycznego ustalania czasu i formy przerw adekwatnie do potrzeb osoby niepełnosprawnej.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO: <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>.

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 26.06.2025 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 1606).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49).
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. z 2025 r. poz. 798).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 44, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2024 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji z dnia 19 marca 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 611).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. z 2016 r. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2018 r. poz. 227z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz. U. z 2018 r. poz. 1574).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r., poz. 910 i 1378),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. z 2020 r. poz. 1520);
- Obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021 r. poz. 857, z późn. zm.).

Literatura branżowa:

- Bis. D., Smółka E., Skrzyniarz R. (red.): Wychowanie wobec współczesnych przemian społeczno-kulturowych. Wydawnictwo KUL, Lublin 2012.
- Friedl J.: Zabawy, które uczą: jak wspierać rozwój małego dziecka? Wydawnictwo Jedność, Kielce 2006.
- Korczak J.: Jak kochać dziecko. Prawo dziecka do szacunku, Wydawnictwo Żak, Warszawa 2002.

- Laskowska I., Wójtowicz-Dacka M. (red.): Co oferuje współczesny żłobek: medyczne, psychologiczne i pedagogiczne aspekty wspomagania rozwoju dzieci do lat 3. Wydawnictwo Zespół Żłobków Miejskich, Bydgoszcz 2010.
- Luber D.: Ideał Wychowawcy małego dziecka w kontekście aksjologicznych dociekań. Nauczyciel i Szkoła 2 (52), 2012.
- Mazur H., Telka L., Rudyk A.: Wspólnie z dziećmi. O wspieraniu rozwoju małego dziecka. Praktyka i teoria. Oficyna Wydawnicza Tercja, Łódź 2005.
- Mikler-Chwastek A.: Wychowanie i wspieranie rozwoju małych dzieci: dwulatki – program dla przedszkolnych grup żłobkowych, żłobków, klubów dziecięcych i domów. Wydawnictwo Difin, Warszawa 2013.
- Ogrodzka-Mazur E., Szuścik U., Oleksy J. (red.): Edukacja małego dziecka. Konteksty rozwojowe i wychowawcze. Tom 4, Wyd. 2, Wyd. Impuls, Kraków 2013.
- Telka L.: Przekształcanie społecznej przestrzeni. Studium społeczno-pedagogiczne na przykładzie żłobków. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2009.
- Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna we współczesnej przestrzeni społecznej. Wybrane aspekty: Jakubowicz-Bryx A., Sobieszczyk M., Katarzyna Wojciechowska K.: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, 2022 r.
- Przedszkolak w pigułce: Skiba A., Wawrzynów M.: Wydawnictwo Continuo, 2020 r.

Zasoby internetowe [dostęp: 26.06.2025]:

- Biuro Rzecznika Praw Dziecka: <https://brpd.gov.pl/>
- Fundacja Rozwoju Dziecka: www.frd.org.pl
- Główny Urząd Statystyczny: <https://wynagrodzenia.pl/gus>
- Instytut Badań Edukacyjnych: <https://ibe.edu.pl/pl/>
- Ministerstwo Edukacji Narodowej: <https://www.gov.pl/web/edukacja/oswiata-i-wychowanie5>
- Opiekunki dziecięce: <https://niana.pl/>
- Ośrodek Rozwoju Edukacji: <https://ore.edu.pl/>
- Poradnik Przedsiębiorcy: <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-zatrudnienie-niepelnosprawnego-pracownika> Uniwersytet Łódzki: <http://czasopismo.naukiowychowaniu.uni.lodz.pl/resources/html/articlesList?issued=10509>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Uniwersytet Łódzki: <https://czasopismo.naukiowychowaniu.uni.lodz.pl>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- I Ogólnopolskie Stowarzyszenie Publicznych i Niepublicznych Żłobków i Klubów Dziecięcych: <https://zlobkiikluby.pl/>
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego: Inne formy przedszkolne – Organizacja: <https://www.gov.pl/web/nauka/inne-formy-przedszkolne-organizacja>.
- Ośrodek Rozwoju Edukacji: Programy wychowania przedszkolnego <https://ore.edu.pl/2015/02/programy-nauczania/>.

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzenie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Aktywność psychofizyczna dziecka	Działania dostarczające wielozmysłowych bodźców, doświadczeń i przeżyć umożliwiających wszechstronny rozwój dziecka.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
2	Autonomia dziecka	W pedagogice oznacza nabywanie umiejętności dokonywania wyborów, podejmowania decyzji, tworzenia relacji wymiany i wzajemności z innymi, zdolności robienia czegoś samemu, we własnym tempie.	http://www.ambelucia.pl/Autonomia-dziecka-a-wychowanie/1209 [dostęp: 10.07.2018]
3	Czynności samoobsługowe dziecka	Nauka umiejętności wykonywania pewnych czynności bez pomocy dorosłych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
4	Metody oddziaływań wychowawczych	Systematycznie stosowany sposób postępowania wychowawcy, który zmierza do wywołania u dzieci aktywności własnej, prowadzącej do realizacji celu wychowawczego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
5	Opieka wychowawczo-edukacyjna	Ogół wzajemnych oddziaływań między wychowawcą, opiekunem a wychowankiem, podopiecznym odbywających się w ramach określonej formy opieki nad dzieckiem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
6	Opiekun prawny	Opiekunem prawnym jest osoba, której powierzono sprawowanie opieki na zasadach określonych w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.infor.pl/prawo/dziecko-i-prawo/wladza-rodzicielska/686618,Jakie-sa-obowiazki-opiekuna-maloletniego.html [dostęp: 10.07.2018]
7	Podstawy psychologii rozwojowej i wychowawczej	Wiedza z zakresu psychologii rozwoju małego dziecka z uwzględnieniem zmian, jakie zachodzą w poszczególnych okresach życia w rozwoju fizycznym, poznawczym, emocjonalnym, moralnym, społecznym i osobowościowym. Wiedza z zakresu psychologii wychowawczej: metod i oddziaływań wychowawczych.	https://www.gwp.pl/psychologia-rozwoju-czlowieka.html [dostęp: 10.07.2018]
8	Pomoc przedmedyczna	Czynności wykonywane przez osobę udzielającą pierwszej pomocy, prowadzące do zabezpieczenia i utrzymania przy życiu osoby poszkodowanej, do czasu przyjazdu wykwalifikowanych służb.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

9	Refleksyjny wychowawca	Osoba, która cechuje się samoobserwacją, namysłem nad działaniem w czasie samego działania jak i po nim. Przewiduje skutki podjętych decyzji. Potrafi być empatyczna, czyli zdolna do wczuwania się, postrzegania i rozumienia stanu psychicznego innego człowieka.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
10	Standardy prawne opieki nad dzieckiem	Ogół aktów prawnych regulujących sprawowanie opieki nad małym dzieckiem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
11	Towarzyszenie dziecku w rozwoju	Zasadniczym elementem towarzyszenia jest: – umiejętność opiekuna polegająca na byciu „obok, równoległe do dziecka”, – codzienna koncentracja uwagi na dziecku, – tworzenie atmosfery pogody, spokoju oraz życzliwości, – poszanowanie godności osobistej dziecka, – przygotowanie i zagospodarowanie otoczenia w czytelny, bezpieczny i uporządkowany sposób.	http://encyklopediadziecinstwa.pl/index.php?title=Towarzyszenie_w_rozwoju&action=history [dostęp: 10.07.2018]
12	Zasady komunikacji interpersonalnej	Zasady skutecznej komunikacji werbalnej to: aktywne słuchanie, parafraza, pytania otwarte, odzwierciedlanie uczuć, podsumowanie i okazywanie zainteresowania. Stosowanie ich pozwala unikać barier komunikacyjnych, np. porównywania, osądzania, krytykowania, grożenia, rozkazowania itd. Komunikacja interpersonalna składa się z komunikacji niewerbalnej i werbalnej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki